

## รายงานการประชุมสภาการศึกษา

ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘

วันศุกร์ที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ. ควบคู่การประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

### ผู้มาประชุม

#### กรรมการโดยตำแหน่ง

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางนฤมล ภิญโญสินวัฒน์) ประธานกรรมการ
๒. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา) กรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (นายศพล เวณุโกเศศ) กรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (นางสาวชมภารี ชมภูรัตน์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แทน) กรรมการ

#### กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน

๕. นายบุญเลี้ยง ไชยศักดิ์ กรรมการ

#### กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖. นายอนุชากร มาศมดล กรรมการ

#### กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรวิชาชีพ

๗. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อมร ลีลารัศมี กรรมการ

#### กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่น

๘. ศาสนาจารย์ธงชัย ประดับชนานุรัตน์ กรรมการ

#### กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

๙. นายอำนาจ วิทยานุกูล กรรมการ
๑๐. นายบุญรักษ์ ยอดเพชร กรรมการ
๑๑. รองศาสตราจารย์ดนูวัศ สาคริก กรรมการ
๑๒. นายคมสัน โพธิ์คง กรรมการ
๑๓. นายชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ กรรมการ
๑๔. เลขาธิการสภาการศึกษา (รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรณ์) กรรมการและเลขานุการ

### ผู้มาประชุม (ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์)

#### กรรมการโดยตำแหน่ง

๑. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นายสุเทพ แก่งสันเทียะ) กรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงแรงงาน (นายสันติ นันทสุวรรณ รองปลัดกระทรวงแรงงาน แทน) กรรมการ
๓. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา (นางณัฐนันท์ อัสวเลิศศักดิ์ รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา แทน) กรรมการ
๔. ปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายชัยยัส แสงอินทร์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย แทน) กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นางสาวชนวนม จันทะวงษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แทน) กรรมการ

“เรียนดี มีคุณธรรม”

|                                                                                                                                                  |         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| ๖. ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม<br>(นายวันนี นนท์ศิริ ผู้ตรวจราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แทน) | กรรมการ |
| ๗. เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ<br>(นางสาวภัทรพร เล้าวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุนพัฒนาสังคม แทน)                                | กรรมการ |
| <b>กรรมการที่เป็นผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย</b>                                                                                     |         |
| ๘. นายสมัย เจริญช่าง                                                                                                                             | กรรมการ |
| <b>กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ</b>                                                                                                                      |         |
| ๙. ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ                                                                                                               | กรรมการ |
| ๑๐. นายอดุลย์ พิมพ์ทอง                                                                                                                           | กรรมการ |
| ๑๑. นายบัณฑิตย์ ศรีพุทธานกูร                                                                                                                     | กรรมการ |
| ๑๒. นายสุรศักดิ์ มุกประดับ                                                                                                                       | กรรมการ |
| ๑๓. นายเหมพงศ์ ทวีกาญจน์                                                                                                                         | กรรมการ |
| ๑๔. นายสกล กิตต์นิธิ                                                                                                                             | กรรมการ |
| ๑๕. ศาสตราจารย์บังอร เสรีรัตน์                                                                                                                   | กรรมการ |
| ๑๖. รองศาสตราจารย์ประมา ศาสตรระจุ                                                                                                                | กรรมการ |
| ๑๗. ศาสตราจารย์ นายแพทย์อภิชาติ จิตต์เจริญ                                                                                                       | กรรมการ |
| ๑๘. นายชาติชาย เกตุพรหม                                                                                                                          | กรรมการ |
| ๑๙. นายวิริยะ รามสมภพ                                                                                                                            | กรรมการ |

#### ผู้ไม่มาประชุม

|                                                    |          |
|----------------------------------------------------|----------|
| ๑. พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมมจิตโต)                 | ลาประชุม |
| ๒. พระพรหมวชิรวิมล (แสง ธมเมสโก)                   | ลาประชุม |
| ๓. นางสาวกรองทอง บุญประคอง                         | ลาประชุม |
| ๔. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี         | ลาประชุม |
| ๕. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประสิทธิ์ วัฒนาภา | ลาประชุม |

#### ผู้เข้าร่วมประชุม

|                                      |                                                                                                  |
|--------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ๑. รองศาสตราจารย์พร้อมพิไล บัวสุวรรณ | อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์                                                     |
| ๒. นายรังสรรค์ วิบูลย์อุปถัมภ์       | ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย                                                |
| ๓. นายธฤติ ประสานสอน                 | รองเลขาธิการสภาการศึกษา                                                                          |
| ๔. นายนิติ นาชิต                     | รองเลขาธิการสภาการศึกษา                                                                          |
| ๕. นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์       | ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา<br>รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา |
| ๗. นายวีระพงษ์ อุ่เจริญ              | ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา                                                          |
| ๘. นางสาวกิงกาญจน์ เมฆา              | ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา                                                             |
| ๙. นางโชติกา วรรณบุรี                | ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้                                               |
| ๑๐. นางเพทาย บุญมี                   | ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร                                                                  |
| ๑๑. นางสาวศศิรัศม์ วีระไวยะ          | ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ                                                   |
| ๑๒. นางนันทิชา ไวยนพ                 | ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร                                                                    |
| ๑๓. นางพัชรพรพรรณ กฤษณาจินดารุ่ง     | ผู้อำนวยการสำนักนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย                                                         |

“เรียนดี มีคุณธรรม”

๑๔. นางสาวช่อบุญ จิรานภาพ ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา  
 ๑๕. นางรุจิรา สุนทรรัตน์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานจริยธรรม  
 ๑๖. นางสาวกาญจนา หงษ์รัตน์ ผู้อำนวยการสำนักกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ  
 ๑๗. นางสาวณัฐิกา นิตยาพร นิติกรชำนาญการพิเศษ แทนผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา  
 ๑๘. นายชาญชัย มาณจักร นิติกรชำนาญการ แทนผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ  
 ๑๙. เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

**เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๒๐ น.**

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า การประชุมวันนี้เป็นการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ จัดขึ้น ณ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ควบคุมการประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ มีกรรมการเข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้นจำนวน ๓๓ คน กรรมการลาประชุม จำนวน ๕ คน (๒ รูป ๓ คน) และขออนุญาตให้ รองศาสตราจารย์พร้อมพิไล บัวสุวรรณ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นายรังสรรค์ วิบูลย์อุปถัมภ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการประชุม และเรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเข้าร่วมการประชุม

นางนฤมล ภิญโญสินวัฒน์ ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) กล่าวเปิดการประชุมและมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม

#### **ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ**

นางนฤมล ภิญโญสินวัฒน์ ประธานกรรมการสภาการศึกษา (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) กล่าวขอบคุณคณะกรรมการสภาการศึกษาที่ร่วมกันทำหน้าที่กำหนดนโยบายการศึกษา ซึ่งการกำหนดนโยบายการศึกษาของประเทศไทยมิได้เป็นเรื่องของกระทรวงศึกษาธิการหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่เป็นเรื่องที่เกิดจากความร่วมมือของภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชนและภาคประชาสังคมที่กระทรวงศึกษาธิการต้องรับฟังความคิดเห็นให้รอบด้าน เพื่อนำมากำหนดเป็นนโยบายการศึกษาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ การศึกษาจึงไม่ควรเป็นเรื่องของกรมการเมืองเป้าหมายทางการศึกษาไม่ควรให้การเมืองขึ้น แต่ควรจะมีเป้าหมายที่บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นไม่ว่าการเมืองจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ขอให้การกำหนดนโยบายการศึกษายึดตามแนวทางนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศอย่างยั่งยืน

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

#### **ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม**

นางปัทมา คำภาศรี ผู้อำนวยการกลุ่มเลขานุการคณะกรรมการสภาการศึกษา สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า ฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันศุกร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ จำนวน ๑๙ หน้า และได้แจ้งเวียนให้คณะกรรมการพิจารณาและรับรองรายงานการประชุมภายในวันจันทร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ไม่มีกรรมการแจ้งแก้ไขรายงานการประชุม จึงขอเสนอต่อที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณารับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘

**“เรียนดี มีคุณธรรม”**

**มติ** ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ วันศุกร์ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๘ โดยไม่แก้ไข

**ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่อง**  
- ไม่มี -

**ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา**

**เรื่องที่ ๔.๑ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย (Thailand's Human Capital Development Compass)**

นางสาวกัญญา งามเมฆา ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอเรื่อง (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย (Thailand's Human Capital Development Compass) มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ มีกรอบระยะเวลาการดำเนินงาน ๒๐ ปี โดยขณะนี้หน่วยงานทางการศึกษาได้ขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนฯ เป็นเวลาเกือบครึ่งแผนฯ แต่เนื่องจากโลกปัจจุบันกำลังเผชิญกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน แผนการศึกษาแห่งชาติบางส่วนจึงไม่สอดคล้องกับบริบทที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต อาทิ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะปัญญาประดิษฐ์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรสู่สังคมสูงวัย ความไม่มั่นคงทางภูมิรัฐศาสตร์และเศรษฐกิจ และผลกระทบจากข้อมูลข่าวสารดิจิทัล และการแพร่กระจายของข้อมูลบิดเบือนและข่าวปลอม ซึ่งส่งผลและมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงจัดทำ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย เพื่อเป็นเครื่องมือเชิงรุกและทันสมัยที่จะช่วยหนุนเสริมความแข็งแกร่งให้กับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ และเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนเพื่อให้สามารถรับมือกับความท้าทายในอนาคตได้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ได้จัดทำ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายสาขา อาทิ ด้านนโยบาย ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และด้านดิจิทัล รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ และศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้มีการวิเคราะห์และยกร่างผลการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีหลักการและแนวคิด ประกอบด้วย ๑) การเตรียมพร้อมครอบครัวที่มีคุณภาพ ๒) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตั้งแต่เกิดจนกระทั่งสูงวัย ๓) ระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นซึ่งจะต้องมีระบบรองรับเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และมีช่องทางในการส่งเสริมให้ทุกคนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ ๔) การศึกษาเพื่อทุกคนอย่างแท้จริง ๕) การศึกษาที่เน้นคนเป็นสำคัญควบคู่กับการศึกษาที่เน้นความพร้อมสำหรับอนาคต และ ๖) การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ความเป็นพลเมืองโลกและสันติภาพ สำหรับเป้าหมายสูงสุด (Ultimate goal) คือ “พลเมืองที่เข้มแข็ง (Physically and Mentally Healthy) พร้อมเรียนรู้ (Ready to Learn) ปรับตัว (Adaptable) อย่างยั่งยืน (Sustainable-Minded)” โดยมีแนวทางเชิงระบบเพื่อตอบโจทย์เป้าหมาย ประกอบด้วย ๕ เสาหลัก ได้แก่ ๑) ศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learner Agency) ผู้เรียนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมตามความถนัดของตนเองเพื่อการประกอบอาชีพ โดยมีหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ให้การสนับสนุน การให้ความสำคัญกับทุกช่วงวัยที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ช่วงก่อนเกิด ช่วงปฐมวัย ช่วงวัยเรียน ช่วงทำงาน และช่วงสูงวัย ๒) บุคลากรทางการศึกษามีสุขภาวะที่ดีและมีความเป็นเลิศ (Educator Excellence) ซึ่งบุคลากรมิได้หมายถึงบุคลากรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ เท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงผู้ที่มีประสบการณ์ ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่จะให้

**“เรียนดี มีคุณธรรม”**

ความรู้กับเด็กและเยาวชน ๓) การบริหารงบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Allocation) จากผลการศึกษาพบว่ารัฐมีการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษามาก แต่การบริหารจัดการยังขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและการจัดสรรทรัพยากร ๔) การเข้าถึงการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสำหรับทุกคน (Reach) จะต้องมีการรับรองการเทียบโอนความรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะแบบยืดหยุ่น เช่น ระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) การรับรองความสามารถเฉพาะด้านที่ได้จากการเรียนรู้หรือการพัฒนาทักษะในระยะสั้น (Micro-credentials) เป็นต้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพได้อย่างต่อเนื่องและตรงตามเป้าหมาย และ ๕) การบริหารจัดการแบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network) เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมกับการจัดการศึกษา ทั้งนี้จะต้องมีระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กด้วย

กลไกการขับเคลื่อน ประกอบด้วย ๑) การทำงานร่วมกันในเชิงพื้นที่ ไม่เฉพาะเพียงกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้นที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษา แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ซึ่งปัจจุบันมีการดำเนินการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น สมัชชาการศึกษา สภาการศึกษา จังหวัด เป็นต้น ๒) การปรับการทำงานให้มีความยืดหยุ่นและต่อเนื่อง และ ๓) การปรับปรุงการทำงาน โดยลดอุปสรรคเรื่องกฎหมาย/ระเบียบที่ขัดข้อง และเพิ่มมาตรการแรงจูงใจต่าง ๆ

ปัจจัยความสำเร็จ ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายหรือเจตจำนงที่ชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม การมีฐานข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันสมัย เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายของผู้บริหารและมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน การพัฒนาบุคลากร และการสนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละช่วงวัยได้รับการพัฒนาให้ตรงตามเป้าหมาย มีการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีที่เหมาะสม และปลดล็อกกฎหมาย/ระเบียบต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณา (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย (Thailand's Human Capital Development Compass)

### การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษาได้เสนอ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย เพื่อให้คณะกรรมการฯ พิจารณา ซึ่งคณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทยเป็นเครื่องมือเพื่อกระตุ้นให้สังคมรับรู้ทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และเทคโนโลยีเกิดใหม่ พฤติกรรมผู้เรียนที่เปลี่ยนไป ความผันผวนทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศหรือสงครามการค้า เป็นต้น ซึ่งการนำเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาในการประชุมครั้งนี้ เพื่อให้ผู้นำประเด็นเหล่านี้มาใช้เป็นกรอบในการกำหนดนโยบายทิศทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาสามารถนำนโยบายนี้ไปดำเนินงานได้ โดยมีกลไกการขับเคลื่อน (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงศึกษาธิการนำไปปฏิบัติ โดยการเสนอเรื่องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขอความเห็นชอบในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี และประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

๒. (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทยอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนปรัชญาการศึกษา เนื่องจากเป็นการเปลี่ยนจากการเรียนแบบเดิมมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาตัวผู้เรียน (learner agency) ตามหลักการออกแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนกำหนดเอง (Self-Determination Learning) สิ่งที่จะต้องดำเนินการคือ บุคลากรทางการศึกษาต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ครู” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้” ซึ่งต้องปรับ Mindset และวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับบทบาทใหม่ และมีข้อสังเกตว่าการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ที่

(Area-Based Education) มีความเกี่ยวข้องกับการปรับโครงสร้างการทำงานทั้งในระดับกระทรวงและพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันยังทำงานแบบแยกส่วน จึงต้องกำหนดรายละเอียดวิธีการดำเนินงานและการขับเคลื่อนเพื่อให้การบริหารงานสามารถให้ความสำคัญกับพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย โดยกำหนดประเด็นหรือเงื่อนไขในการดำเนินงานในปัจจัยความสำเร็จ (Key Success Factors) ให้ชัดเจน

๓. (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทยมีข้อมูลที่ทันสมัยและครอบคลุมทุกประเด็น แต่มีข้อเสนอแนะ ๔ ประเด็น เพื่อการปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ได้แก่ ๑) เรื่องการนำ AI มาใช้กับการศึกษา ควรมียูทิลิตี้การนำ AI มาใช้โดยที่ไม่ลดทอนคุณภาพทักษะการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากมีรายงานผลการวิจัยจาก MIT 2025 พบว่าการใช้ ChatGPT มากเกินไปส่งผลให้การคิดวิเคราะห์ของเด็กลดลง ๒) เรื่องระบบนิเวศการเรียนรู้ ควรเพิ่มเติมเรื่องการวิเคราะห์การคาดการณ์ตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะช่วยเสริมแนวทางในการ Upskill และ Reskill ให้มีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น ๓) เรื่องบุคลากรทางการศึกษา ควรเพิ่มความเข้มข้นโดยเฉพาะเรื่องกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และควรมีการปฏิรูประบบการผลิตครูเนื่องจากรูปแบบการเรียนรู้เปลี่ยนไปมาก จึงควรทบทวนว่าระบบการผลิตครูในปัจจุบันตอบโจทย์มากน้อยเพียงใด ส่วนการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เป็นการจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือโครงสร้างของระบบการศึกษาในปัจจุบัน มีข้อจำกัดทั้งเรื่องบุคลากรและองค์ความรู้ จึงควรให้ภาคส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และให้ครูมีระบบ Coaching อย่างต่อเนื่อง และ ๔) เรื่องกลไกการขับเคลื่อนเพื่อการบริหารจัดการแบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ในเรื่องการพัฒนาการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-based Education) ควรมีหน่วยงานจากภาคประชาสังคมที่อยู่นอกโครงสร้างปกติของทุกพื้นที่ เป็นหน่วยงานเชื่อมโยงองค์ความรู้และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาช่วยขับเคลื่อนแบบมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๔. ควรนำเรื่อง "เวชศาสตร์วิถีชีวิต" เข้ามาเป็นกลไกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นแนวทางส่งเสริมสุขภาพ โดยเน้น ๖ เสาหลัก ได้แก่ ๑) การออกกำลังกาย ๒) การทานอาหารที่เหมาะสม ๓) การนอนหลับอย่างมีคุณภาพ ๔) การจัดการความเครียด ๕) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี และ ๖) การลดพฤติกรรมเสี่ยง เช่น สูบบุหรี่หรือใช้สารเสพติด เป็นต้น โดยแนวทางนี้สามารถนำมาใช้กับคนทุกช่วงวัย และช่วยให้มีสุขภาพดี แข็งแรง พร้อมเรียนรู้และประกอบอาชีพได้ดีขึ้น ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมอนามัย พร้อมร่วมดำเนินการผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๕. เทคโนโลยีโดยเฉพาะ AI มีผลกระทบต่อสุขภาพจิตเด็ก ทั้งทำให้เด็กไม่คิดเอง และเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น เลือกปรึกษา AI แทนคน ซึ่งในต่างประเทศทำให้เกิดกรณีเด็กฆ่าตัวตายตามคำแนะนำของ AI จึงควรมีแนวทางป้องกันไม่ให้ AI มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเด็กมากเกินไป และต้องเรียนรู้และเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากเทคโนโลยีใหม่ นอกจากนั้น เกมออนไลน์กลายเป็นช่องทางให้มิจฉาชีพหลอกลวงเด็กมากขึ้น หากเด็กไม่มีทักษะรู้เท่าทันดิจิทัลอาจมีความเสี่ยงที่จะถูกหลอกลวง โดยเฉพาะเด็กประถมที่เล่นเกมผ่านอุปกรณ์ไอแพด ดังนั้นจึงควรเร่งพัฒนาทักษะรู้เท่าทันดิจิทัลให้เด็ก นอกจากจะรู้เท่าทันดิจิทัลแล้ว ควรจะต้องมีจริยธรรมในการนำ AI มาใช้ด้วย ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ OECD UNESCO และ UN ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ จึงควรเพิ่มเรื่องจริยธรรมปัญญาประดิษฐ์ (AI Ethics) ตามแนวทางสากล

๖. การดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จจะต้องอาศัยความร่วมมือและบูรณาการจากหลายหน่วยงาน จึงควรกำหนดให้ชัดเจนว่าให้หน่วยงานใดทำหน้าที่อะไร เพื่อให้การขับเคลื่อนในพื้นที่เกิดผลจริงและลดปัญหาความซ้ำซ้อน

๗. เอกสาร (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย มีข้อสังเกต ๓ ข้อ ได้แก่ ๑) ประเด็น Lifelong Learning ควรเชื่อมโยงกับตลาดแรงงานและการทำงานในโลกอนาคต ๒) ควรเพิ่มเรื่อง Green Skills

(ทักษะสีเขียว) ตามแนวทางสากล และ ๓) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ควรจัดทำ Roadmap โดยระบุบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและช่วงเวลาการดำเนินงานให้ชัดเจน

๘. แนวคิดที่ดีจากสภาการศึกษาไม่ควรนำไปปฏิบัติจริงในองค์กรหลัก หากต้องการให้การนำแผนไปสู่การปฏิบัติในองค์กรหลักเกิดขึ้นจริง ภายหลังจากที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย และคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ควรให้บอร์ดบริหารขององค์กรหลักทุกหน่วยงาน ผู้นำองค์กร และข้าราชการสำนักนโยบายและแผนของแต่ละหน่วยงานทำความเข้าใจ เพื่อให้มีวิสัยทัศน์ตรงกันและร่วมขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้จริง

๙. สิ่งที่สภาการศึกษาดำเนินการเป็นประโยชน์อย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องการบริหารงบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Allocation) สอดคล้องกับสภาพปัญหาปัจจุบัน ซึ่งทำให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวเพิ่มขึ้น แต่มีข้อเสนอแนะว่าหากต้องการให้การขับเคลื่อน (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทยประสบผลสำเร็จ ควรเชื่อมโยงทุกประเด็นเข้ากับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... เพื่อให้มีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย และสร้างการปฏิรูปการศึกษารั้งใหญ่

๑๐. การเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี มีข้อสังเกตสำคัญ ๒ ประการ ได้แก่ ๑) คำจำกัดความของคำว่า “ทุนมนุษย์ (Human Capital)” ควรมีการทบทวนให้มีความถูกต้องและเหมาะสม ๒) ควรกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนให้ชัดเจน เนื่องจากการพัฒนาทุนมนุษย์ครอบคลุมตั้งแต่ช่วงก่อนคลอดจนถึงเข้าสู่ตลาดแรงงาน จึงมิใช่ภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเพียงหน่วยงานเดียว แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมรับผิดชอบเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม ในประเด็นนี้ เลขาธิการสภาการศึกษา ชี้แจงว่า ประเด็นคำจำกัดความ สาเหตุที่ใช้คำว่า Human Capital ไม่ใช่คำว่าการศึกษา เนื่องจากต้องการให้ครอบคลุมมิติของระบบนิเวศการเรียนรู้ (Ecosystem) ทั้งหมด ซึ่งจะมีการทบทวนและกำหนดนิยามของคำว่า “ทุนมนุษย์ (Human Capital)” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น สำหรับประเด็นการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงาน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาอยู่ระหว่างเตรียมการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategic Mapping) เพื่อกำหนดหน่วยงานที่จะเข้ามาร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงาน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน โดยจะดำเนินงานร่วมกับสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติควบคู่กันไป

๑๑. หน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ดำเนินการตามแนวทาง (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย อยู่แล้วตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ครอบคลุมตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงผู้สูงอายุ จึงมีข้อเสนอให้กำหนดกลไกเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานส่วนกลางและท้องถิ่นให้ชัดเจน เพื่อนำแนวคิดนี้ไปสู่การปฏิบัติจริง และตอบโจทย์การพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย

๑๒. การศึกษาเน้นพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง และเน้นให้มีความสุข แต่ปัญหาหลักของประเทศคือ คนเก่งแต่ไม่เป็นคนดี จึงเห็นความจำเป็นในการสร้างแบบอย่างหรือคนที่เป็นต้นแบบความดีให้มากขึ้น โดยให้องค์กรทางศาสนาทุกศาสนาซึ่งมีเครือข่ายทั่วประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมของเยาวชนควบคู่ไปกับการพัฒนาความเก่ง เพื่อให้การศึกษาไทยสร้างคนที่ดี เก่ง และสุข” อย่างแท้จริง นอกจากนั้น การศึกษาไทยยังมีปัญหาการพัฒนาแบบแยกส่วน ขาดการเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาไม่เพียงเน้นสุขภาวะและความเป็นเลิศทางร่างกายเท่านั้น แต่ควรพัฒนาด้านจิตใจ คุณธรรมและจริยธรรมด้วย ดังนั้น จึงควรเพิ่มเรื่องคุณธรรมจริยธรรมกับการศึกษาใน (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย เพื่อสร้างสมดุลให้กับผู้เรียนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

๑๓. การพัฒนาศักยภาพคนไทยเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาล ครอบคลุมตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์จนถึงวัยชรา มีข้อสังเกตว่า การตัดเกรดอาจทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรม จากประเด็นที่เป็นข่าว

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ทำร้ายร่างกายครูเนื่องจากไม่พอใจผลคะแนนสอบ การวัดผลโดยใช้หลักเกณฑ์การตัดเกรดตั้งแต่ระดับปฐมวัยทำให้เกิดความเครียดและอาจส่งผลกระทบต่อคุณธรรมจริยธรรมของเด็ก จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทบทวนหลักเกณฑ์การให้เกรด เพื่อให้การพัฒนาคนสอดคล้องทั้งด้านความรู้และคุณธรรมจริยธรรม

๑๔. เลขาธิการสภาการศึกษาให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าฝ่ายเลขานุการจะนำความเห็นข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสภาการศึกษาไปปรับปรุง (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และหลังจากที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย จะมีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนการดำเนินงาน (Roadmap) ร่วมกัน และจัดทำกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และมีการติดตามการดำเนินงาน ทั้งนี้ จะจัดการประชุมและประเมินผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาที่กำหนดใน Roadmap สำหรับประเด็น Green Education และ Well-being ของเด็ก สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินงานเชื่อมโยงควบคู่กับแนวทาง Education 2040 ของ OECD ซึ่งนอกจากจะเน้นเรื่องความรู้และสติปัญญา (Cognitive domain) แล้ว ยังเน้นเรื่อง Well-being ของเด็กด้วย สำหรับประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับแผนจะนำไปบรรจุในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

**มติ** ที่ประชุมให้ความเห็นชอบ (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทย (Thailand's Human Capital Development Compass) ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอ และให้นำความเห็นของคณะกรรมการสภาการศึกษาไปปรับแก้ไข (ร่าง) ทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทยให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ก่อนเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและคณะรัฐมนตรี

## เรื่องที่ ๔.๒      **กรอบการปรับแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรและสูตรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา**

นางสาวปัทมา เอี่ยมละออ ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายการเงินการคลังและทรัพยากรทางการศึกษา สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอกรอบการปรับแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรและสูตรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

การพัฒนาการศึกษาคือการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศ ปัจจุบันทิศทางการพัฒนาทุนมนุษย์ของประเทศไม่ได้จำกัดอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนในระบบการศึกษาเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต และมุ่งสร้างหลักประกันการได้รับ “การศึกษาที่มีคุณภาพ” ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่องค์การสหประชาชาติประกาศในปี ค.ศ. 2015 รวมถึงเป้าหมายการพัฒนาการศึกษาของประเทศที่มุ่งหวังให้เด็กทุกคนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนมีความพร้อมจัดและพัฒนาการศึกษา ผู้เรียนทุกช่วงวัยมีช่องทางการเรียนรู้และพัฒนาที่ต่อเนื่อง หลากหลาย ยืดหยุ่น ครูได้รับการพัฒนาและสามารถจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ทุกภาคส่วนมีบทบาทและช่องทางในการร่วมวางแผน ร่วมจัด ร่วมลงทุน และร่วมสนับสนุน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ต่อเนื่องยั่งยืน ทั้งนี้ การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่เหมาะสม ทั้งด้านการเงินงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและองค์ความรู้

อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษายังมีช่องว่างและอุปสรรคที่เป็นข้อจำกัดในการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยพบว่าปัจจุบันคุณภาพการศึกษาลดถอยและมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ผู้เรียนและโรงเรียนมีบริบทและความพร้อมทางการศึกษาแตกต่างกัน รวมถึงประเด็นท้าทายต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องหาแนวทางรองรับ อาทิ ความปลอดภัยในโรงเรียน การลดภาระงานครู การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

และมาตรการรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม และการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้ จากผลการศึกษาช่องว่างของการพัฒนาทุนมนุษย์ตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงวัยทำงาน และผู้สูงอายุของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ดำเนินการร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งว่าการจัดสรรทรัพยากรเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของธนาคารโลกที่ระบุว่า การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาของประเทศไทยขาดประสิทธิภาพและจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไข

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลเพื่อทบทวนปรับแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรและสูตรจัดสรรงบประมาณ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน ผ่านการร่วมลงทุนและสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาจากทุกภาคส่วน สาระสำคัญจากการดำเนินงานศึกษาและวิเคราะห์เบื้องต้น สรุปดังนี้

ส่วนที่ ๑ ช่องว่างและประเด็นท้าทายในการลงทุนและสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา พิจารณาจากภาพการศึกษาไทยในอนาคต ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายหลักในการพัฒนาทุนมนุษย์ และสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน โดยเน้น ๓ ด้านหลักของการบริหารจัดการทรัพยากร ได้แก่ ๑) การลงทุน แหล่งเงินทุน และการระดมทรัพยากร ๒) การจัดสรร/การใช้ทรัพยากร โดยเน้นวิเคราะห์การจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัว สำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลัก ทั้งในมิติความเพียงพอ มิติความเสมอภาคเป็นธรรม และมิติประสิทธิภาพ ๓) การติดตามประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณด้านการศึกษา ซึ่งครอบคลุมถึงการสร้างความรับผิดชอบ การเรียนรู้และปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ

ส่วนที่ ๒ หลักการแนวคิดในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ประกอบด้วย ๑) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในแง่ของการบรรลุเป้าหมายด้านคุณภาพและผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ๒) การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ ได้แก่ ความเพียงพอ ความเสมอภาค/เป็นธรรม และประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๓ กรอบการปรับแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรและสูตรการจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางเบื้องต้นดังนี้ ๑) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากร โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผ่านการกระจายอำนาจ ส่งเสริมการร่วมลงทุน วางแผนสนับสนุน และกำกับติดตามจากทุกภาคส่วน (All for Education) ๒) ปรับวิธีการ/สูตรจัดสรรงบประมาณจากเดิมที่เน้นจัดสรรไปยังสถานศึกษาตามจำนวนผู้เรียน (รายหัว) เป็นแบบผสมผสาน (Hybrid Budget Allocation) โดยเพิ่มสัดส่วนการจัดสรรไปยังผู้เรียนโดยตรง (Demand-side financing) และสัดส่วนการจัดสรรในลักษณะเหมาจ่าย (Block Grant) เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับบริบทความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและสถานศึกษา รวมทั้งเชื่อมโยงกับผลการดำเนินงาน/ผลลัพธ์ด้านคุณภาพ ๓) การพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวัดประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างเป็นระบบ การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี รวมถึงการสร้างความตระหนัก การสร้างแรงจูงใจ การพัฒนากฎหมาย/ระเบียบรองรับการกำกับติดตาม

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การนำเสนอกรอบการปรับแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรและสูตรจัดสรรงบประมาณ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในวันนี้ เพื่อขอความเห็นชอบในหลักการแนวคิดการปรับแนวทางการบริหารจัดการและการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา ๓ มิติ คือ การลงทุนภายใต้บริบทที่เปลี่ยนแปลง การจัดสรรและการใช้ทรัพยากร และการติดตามประเมินผล เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานต่อไปของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในการศึกษาข้อมูลเชิงลึก ประสานและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะนำเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาอีกครั้ง

จึงขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการแนวนโยบายการปรับ  
แนวทางบริหารจัดการทรัพยากรและสูตรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

### การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

๑. เด็กไทยในปัจจุบันจะมีเลขประจำตัวประชาชนเมื่อแรกเกิดทันที ทำให้ทราบข้อมูล  
จำนวนเด็กที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาล่วงหน้า และการวางแผนจัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษาสามารถใช้  
เลขประจำตัวประชาชน ผสมกับข้อมูล Big Data ในการติดตามเด็กที่ย้ายโรงเรียนระหว่างปีการศึกษา  
รวมถึงจำนวนเงินอุดหนุนรายหัวที่จัดสรรไปยังโรงเรียนเดิมและโรงเรียนที่ย้าย (พิจารณาจากจำนวนวันที่เด็ก  
เข้าศึกษา) ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยให้การบริหารจัดการงบประมาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. สูตรการจัดสรรงบประมาณในปัจจุบันที่จัดสรรตามจำนวนผู้เรียนมีปัญหาหลายประการ  
อาทิ ๑) ด้านสถานศึกษา ค่าสาธารณูปโภคและค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ ไม่เพียงพอทั้งในโรงเรียนขนาดเล็ก  
ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ๒) ด้านผู้เรียน ผู้เรียนยังรับภาระค่าใช้จ่ายส่วนเกินจากที่ได้รับอุดหนุน ทั้งค่าใช้จ่าย  
สำหรับหนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบ รวมถึงค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีความท้าทาย  
ในเรื่องของการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งงบประมาณด้านการศึกษาของประเทศไทยอยู่ในระดับสูง  
เมื่อเทียบกับ GDP ของประเทศ ซึ่งสวนทางกับคุณภาพการศึกษา สะท้อนถึงการจัดสรรงบประมาณในปัจจุบัน  
ที่ยังไม่ตอบโจทย์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๓. การดำเนินการเกี่ยวกับการปรับแนวทางบริหารจัดการทรัพยากรและสูตรจัดสรร  
งบประมาณควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เช่น สำนักงบประมาณ  
คณะกรรมการการงบประมาณ เป็นต้น เพื่อพิจารณาในรายละเอียดของการปรับแนวทางการบริหารจัดการ  
ทรัพยากรและสูตรจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสม ซึ่งควรให้คณะกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบาย  
และแผนการศึกษาพิจารณา ก่อนนำมาเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา

**มติ** ที่ประชุมให้ความเห็นชอบในหลักการกรอบการปรับแนวทางบริหารจัดการทรัพยากร  
และสูตรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา  
นำไปศึกษาข้อมูลเชิงลึกร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเสนอให้คณะกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบาย  
และแผนการศึกษาพิจารณา ก่อนเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษา

### เรื่องที่ ๔.๓ ผลการนำร่องชุดทักษะที่จำเป็น (Essential skills set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทย และ ข้อเสนอแนะ

นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา รักษาการ  
ในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอผล  
การนำร่องชุดทักษะที่จำเป็น (Essential skills set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทย และข้อเสนอแนะ  
มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

การประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗ ที่ประชุมมีมติ  
ให้ความเห็นชอบในหลักการชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) สำหรับเด็กและเยาวชนไทย  
ซึ่งประกอบด้วยทักษะขั้นพื้นฐาน (Basic Skills) จำนวน ๗ ทักษะ และทักษะขั้นสูง (Advanced Skills) จำนวน  
๑๙ ทักษะ พร้อมทั้งมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการ  
การอาชีวศึกษา กรมส่งเสริมการเรียนรู้ และสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการ  
ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดำเนินการร่วมกันในการนำร่องชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) ดังกล่าว  
และให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นผู้ประสานการดำเนินงานและให้ความสนับสนุนด้านวิชาการ

**“เรียนดี มีคุณธรรม”**

คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านวิจัย เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมด้านการศึกษา และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการนำร่อง ๒ กิจกรรมควบคู่กัน คือ *กิจกรรมที่ ๑ การนำร่องชุดทักษะที่จำเป็นในสถานศึกษาที่สมัครใจ* จำนวน ๗๑ โรงเรียน (นักเรียน ๔,๗๕๘ คน) ผลการนำร่องพบว่าทักษะพื้นฐานมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น และผลสะท้อนคิดจากครูและผู้บริหารเป็นเชิงบวก โดยในช่วงนำร่องได้ผนวกกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning หลายรูปแบบเข้าไปในคู่มือการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ครูได้เลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน *กิจกรรมที่ ๒ การนำร่องด้วยกิจกรรมแฮกกาธอน (Hackathon)* เพื่อสร้างเสริมและประเมินผลการพัฒนาชุดทักษะที่จำเป็นในกลุ่มผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น โดยเปิดโอกาสให้มีผู้สมัครจากโรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้ มีจังหวัดที่เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๕๖ จังหวัด รวม ๒๐๓ ทีม และคัดให้เหลือ ๑๐ ทีมเพื่อเข้าสู่กิจกรรมแฮกกาธอน ซึ่งกิจกรรมนี้ไม่ใช่เพียงการแข่งขันเท่านั้นแต่ยังสอดแทรกให้เกิดการเพิ่มพูนทักษะ อาทิ การวิจัยในท้องถิ่นที่ผูกโยงกับโจทย์ของพื้นที่ของนักเรียน กระบวนการคิดเชิงออกแบบเพื่อแก้ไขปัญหา (Design Thinking) การรับฟังคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญที่เป็น Coach และ Mentor และในกิจกรรมนี้ได้ทีมจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมาเป็นผู้ประเมินผลในช่วงก่อนการจัดกิจกรรม ระหว่างการจัดกิจกรรมและการประเมินภายหลังการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้น ผลการดำเนินงานจัดกิจกรรมแฮกกาธอนพบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีทักษะเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ Active Learning & Growth Mindset, ICT & Digital Literacy, Creativity & Innovation, Complex Problem-solving, Collaboration, Resilience, Stress Tolerance & Survival Skills ซึ่งเป็นผลเชิงบวกที่เด็กได้เรียนรู้นอกห้องเรียน ได้มีการสื่อสาร การนำเสนอ การ Pitching นอกจากนั้นการติดตามทีมที่เข้าร่วมภายหลังการจัดกิจกรรมแล้วเสร็จ พบว่ามีหลายทีมได้นำไปต่อยอดจากการทำกิจกรรมดังกล่าว

เมื่อดำเนินการนำร่องชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) แล้วเสร็จ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ถอดบทเรียนและจัดทำเป็นข้อเสนอแนะนโยบาย ดังนี้ *ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนด้วยการเรียนรู้บนฐานทักษะที่จำเป็น* โดยเน้นเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะของครูให้สามารถออกแบบการเรียนรู้และการสอนเป็น Active Learning และการปรับบทบาทให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้มากขึ้น *ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การเสริมสร้างระบบสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อขับเคลื่อนชุดทักษะที่จำเป็นอย่างเป็นระบบ* ทั้งระบบข้อมูลและระบบการติดตามและประเมินผลเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง *ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างพื้นที่เรียนรู้ สร้างชุดทักษะที่จำเป็น ด้วยทุนทางสังคมและทรัพยากรในพื้นที่* โดยเน้นเรื่องการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ ซึ่งได้จัดทำ Mapping ระหว่างหน่วยจัดการศึกษากับผลผลิต/ผลลัพธ์ไว้แล้ว และจะขับเคลื่อนการนำลงสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ภายหลังจากได้รับความเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายการเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) ของเด็กและเยาวชนไทยจากคณะกรรมการสภาการศึกษาแล้ว จึงขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายการเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) ของเด็กและเยาวชนไทย

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ระหว่างจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะนำชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) ของเด็กและเยาวชนไทย เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีปรากฏในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำลังปรับปรุง

### การพิจารณา

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

**“เรียนดี มีคุณธรรม”**

๑. การจัดเก็บข้อมูลเพื่อรายงานผล เป็นการรายงานผลเฉพาะส่วนที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ ควรมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลส่วนอื่น ทั้งนี้ เพื่อให้มีการยืนยันข้อมูล ดังนั้นหากมีการดำเนินงานในครั้งต่อไปควรมีเครื่องมือเพิ่มเติมหรือหาวิธีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น

๒. การดำเนินงานในกิจกรรมนำร่องไม่ปรากฏว่ามีสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นการดำเนินงานในครั้งต่อไปขอให้แจ้งสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับทราบเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยในประเด็นนี้ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์อมร ลีลารัศมี อนุกรรมการสภาการศึกษาด้านวิจัย เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมด้านการศึกษา ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าเนื่องจากกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมนำร่องจึงมีผู้ผ่านเกณฑ์จำนวนหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานนี้จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ซึ่งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านวิจัย เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมด้านการศึกษาได้หารือร่วมกันแล้วว่า เมื่อกิจกรรมนำร่องแล้วเสร็จจะนำไปขยายผลให้เด็กทุกคนได้มีโอกาส จะไม่คัดเฉพาะเด็กเก่ง แต่จะให้เด็กทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม

**มติ** ที่ประชุมให้ความเห็นชอบข้อเสนอเชิงนโยบายการเสริมสร้างชุดทักษะที่จำเป็น (Essential Skills Set) ของเด็กและเยาวชนไทย

## ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องเพื่อทราบ

### เรื่องที่ ๕.๑ ผลการจัดอันดับ IMD ด้านการศึกษา ๒๐๒๕

นายวีระพงษ์ อุจรินู ผู้อำนวยການสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา นำเสนอผลการจัดอันดับ IMD ด้านการศึกษา ๒๐๒๕ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำสรุปผลและบทวิเคราะห์ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยโดย IMD ปี ๒๕๖๘ ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวพบว่า ปี ๒๕๖๘ ผลการจัดอันดับในภาพรวมของประเทศไทยมีอันดับลดลง ๕ อันดับจากปีก่อน และปัจจัยย่อยด้านการศึกษา ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ ๕๕ ลดลง ๑ อันดับจากปีก่อน ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ในเบื้องต้น พบว่าประเทศไทยมีตัวชี้วัดที่โดดเด่นและมีค่าเฉลี่ยในประเทศสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับโลก คือ ตัวชี้วัดด้านงบประมาณการศึกษาต่อ GDP นอกจากนี้ตัวชี้วัดด้านอื่นอีก ๑๗ ตัวชี้วัด มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับโลกทั้งสิ้น

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษาได้วิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้อันดับของประเทศไทยลดลงโดยวิเคราะห์จากตัวชี้วัดของ IMD ที่แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ Hard Data และ Survey Data ซึ่งในปีที่ผ่านมาตัวชี้วัดประเภท Survey Data มีค่าเฉลี่ยดีขึ้น ๓ ตัวชี้วัด โดยเฉพาะตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากการประสานข้อมูลกับ UNESCO และ OECD อย่างสม่ำเสมอจึงทำให้มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น แต่มี ๑ ตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยที่ลดลงจากปีก่อน คือตัวชี้วัดเกี่ยวกับการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและภาคเอกชน โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา ฉะนั้นจึงถือเป็นประเด็นเร่งด่วนที่กระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินการแก้ไขให้มีความมั่นใจและมีภาพลักษณ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงและโอกาสในการพัฒนาอันดับด้านการศึกษา ซึ่งผลการจัดอันดับพบว่าประเทศไทยมีอันดับที่ไม่สูงมากนัก และมีผลคะแนนรวมด้านการศึกษาใกล้เคียงกับประเทศที่อยู่อันดับต่ำกว่า ดังนั้นหากประเทศไทยไม่พัฒนาให้มีผลคะแนนสูงขึ้น จะมีความเสี่ยงที่ประเทศไทยจะมีผลการจัดอันดับลดลงกว่าเดิม และประเทศที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าจะนำหน้าประเทศไทยได้ ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาโดยสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา ได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๒ ประเด็น คือ ประเด็นที่ ๑

การปรับปรุงฐานข้อมูลให้ครบถ้วนสมบูรณ์และครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันมีเฉพาะฐานข้อมูลของกระทรวงศึกษาธิการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดข้อมูลของ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และฐานข้อมูลของภาคเอกชน และประเด็นที่ ๒ คือการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมกับทางภาคเอกชน เพื่อกระตุ้นคะแนนตัวชี้วัดประเภท Survey Data ให้ดีขึ้นในปีถัดไป หากดำเนินการได้ตามข้อเสนอข้างต้น จะทำให้ผลการจัดอันดับความสามารถทางการแข่งขัน ด้านการศึกษา ซึ่งเป็นตัวชี้วัดหลักของกระทรวงศึกษาธิการมีแนวโน้มที่จะดีขึ้นในปีถัดไป

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอเพิ่มเติมว่า ผลของตัวชี้วัดสะท้อนให้เห็นถึง ปัญหาด้านการศึกษาและคุณภาพการศึกษา ซึ่งเมื่อปัญหาเกิดขึ้นแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือไม่อย่างไร นอกจากนั้น ผลของการจัดอันดับด้านการศึกษานับการศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่การศึกษาประเภทอาชีวศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น รวมถึงข้อมูลผลการจัดอันดับ ด้านการศึกษาได้นำไปใช้ในการกำหนดนโยบายการแก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติในอนาคตข้างหน้าอย่างไร

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาดำเนินการ ตามข้อเสนอเพื่อให้ผลการจัดอันดับ IMD ด้านการศึกษาของประเทศไทยดีขึ้นในปีถัดไป

## เรื่องที่ ๕.๒ มติสมัชชาสภาการศึกษาระดับชาติ

นางโชติกา วรรณบุรี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอมติสมัชชาสภาการศึกษาระดับชาติ มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ ได้ดำเนินการสร้างและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบ การสร้างเวทีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา และส่งเสริมการรวมตัวของประชาชน และคณะบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ สมัชชาสภาการศึกษา สภาการศึกษา หรือเรียกชื่ออย่างอื่น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดประชุมสมัชชา สภาการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ ๓ ภายใต้หัวข้อ Future Learn Future Earn เรียนรู้เพื่อก้าวสู่อนาคต โดยจัดขึ้น เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๘ ณ โรงแรม ทีเค.พาเลซ แอนด์ คอนเวนชัน แบงคอก ซึ่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการได้ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม มีผู้เข้าร่วมประชุมมากกว่า ๔๐๐ คน ที่ประชุมได้รับรองมติสมัชชาสภาการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ ๓ จำนวน ๒ มติ ได้แก่ *มติที่หนึ่ง* การสร้าง การเรียนรู้เพื่อสร้างรายได้ และ *มติที่สอง* ระบบนิเวศการเรียนรู้ : Key Success Factors ของเมืองแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ซึ่งทั้งสองมติเป็นประเด็นสำคัญในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเรียนเสนอมาเพื่อโปรดรับทราบมติสมัชชาการศึกษา ระดับชาติ ครั้งที่ ๓ และมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และคณะกรรมการสภาการศึกษา ด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วมดำเนินการแจ้งมติไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนมติดังกล่าวสู่การปฏิบัติ รวมทั้งรายงานผลการจัดสมัชชาสภาการศึกษาระดับภูมิภาค ระดับชาติ และความก้าวหน้าการจัดตั้งกลไก การศึกษาระดับจังหวัดให้ที่ประชุมทราบเป็นระยะ

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

## เรื่องที่ ๕.๓ มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ และการดำเนินการต่อไป

“เรียนดี มีคุณธรรม”

นางสาวรุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ และการดำเนินการต่อไป มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบ ทิศทางการวิจัยทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๘ เพื่อให้การวิจัยทางการศึกษามีทิศทางเดียวกันในการพัฒนาการศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมถึงการให้ทุนการวิจัยทางการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และภายหลังที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการดังนี้ ๑) จัดทำหนังสือแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ๒) ใช้ทิศทางการวิจัยฯ กำหนดเป็นประเด็นวิจัยในการรับสมัครผลงานวิจัยทางการศึกษา เพื่อนำเสนอในงาน ThaiCER 2025 และใช้ประโยชน์ในการพิจารณาว่ามีช่องว่างของทิศทางการวิจัยฯ กับผลงานวิจัยที่ส่งเข้ามาอย่างไร ๓) จัดทำประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการลงนามในประกาศแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๔) จัดทำ (ร่าง) แผนการขับเคลื่อนทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ปัจจุบันอยู่ระหว่างเตรียมการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงหน่วยงานให้ทุนวิจัย และ ๕) ดำเนินการจัดทำ E- Book ฉบับประชาชน เพื่อการสื่อสารที่เข้าใจได้ง่าย นำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และจะเผยแพร่ในเดือนกันยายน ๒๕๖๘ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเรียนมาเพื่อโปรดรับทราบมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ และการดำเนินการต่อไป

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

#### เรื่องที่ ๕.๔ ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและธนาคารหน่วยกิต

นางสาวกาญจนา หงษ์รัตน์ ผู้อำนวยการสำนักกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอความก้าวหน้าการขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและธนาคารหน่วยกิต มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการผลิตและพัฒนากำลังคน การพัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นเพื่อเชื่อมโยงการศึกษากับการทำงานที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ในปัจจุบันและอนาคต มีกลุ่มเป้าหมายคือผู้เรียนกับกำลังคน โดยใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติเป็นกลไกในการเชื่อมโยงระบบการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วได้รับคุณวุฒิการศึกษาควบคู่กับใบรับรองมาตรฐานอาชีพ โดยการใช้ระบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้หรือสมรรถนะในระบบธนาคารหน่วยกิต

การขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ดำเนินการใน ๓ กิจกรรม ได้แก่ ๑) การส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งโรงเรียนพระดาบสจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้พัฒนาหลักสูตร ๕ สาขาอาชีพ ระยะเวลาหลักสูตร ๑ ปี ซึ่งการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาจากการปฏิบัติงานกับสถานประกอบการในพื้นที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ และผู้สำเร็จการศึกษามีโอกาสที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ๒) การดำเนินงานตามประกาศเจตนารมณ์ “การรวมพลังขับเคลื่อนการพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติในจังหวัดภูเก็ต” ของหน่วยงานและสถานศึกษา ๘ หน่วยงาน ๓) การศึกษาและพัฒนาแนวทางการได้รับคุณวุฒิการศึกษาตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ในกลุ่มเยาวชนยอดทักษะฝีมือที่เข้าแข่งขันฝีมือแรงงานนานาชาติ (WorldSkills) เทียบสมรรถนะที่ได้จากการฝึกซ้อมและผลการแข่งขัน โดยวิเคราะห์จากหลักสูตรของสถานประกอบการที่เด็กไปฝึกงาน กับหลักสูตรของ

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษา เพื่อประเมินสมรรถนะและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้รับ คุณวุฒิการศึกษา

การดำเนินงานธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติ ได้จัดทำแนวทางการกำหนดกรอบในการจัดทำ แพลตฟอร์มธนาคารหน่วยกิตแห่งชาติที่เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างธนาคารหน่วยกิตทั้ง ๔ ระดับ (ระดับชาติ ระดับ การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับสถานศึกษา) พัฒนาแพลตฟอร์มธนาคารหน่วยกิตรองรับการลงทะเบียน ของผู้เรียนทุกระดับและประชาชน (ดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๖๙) โดยจะมีการเชื่อมโยงกับธนาคารหน่วยกิต ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ระบบ DSD Credit Bank ของกรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน และ Competency Credit Bank ของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และการดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องธนาคารหน่วยกิตให้กับหน่วยงานและสถานศึกษาที่เป็นผู้ขับเคลื่อนงานธนาคารหน่วยกิตระดับจังหวัด ได้แก่ การจัดประชุม Credit Bank Forum ในรูปแบบออนไลน์ทุกเดือน และเสริมสร้างศักยภาพในการขับเคลื่อนงาน กรอบคุณวุฒิแห่งชาติและธนาคารหน่วยกิตลงสู่การปฏิบัติในพื้นที่ โดยให้ผู้ที่ขับเคลื่อนในระดับจังหวัดทั้ง ๗๗ จังหวัด มาร่วมประชุมปฏิบัติการเมื่อวันที่ ๒๕-๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๘ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเรียนมา เพื่อโปรดรับทราบความก้าวหน้าการขับเคลื่อนงานกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและธนาคารหน่วยกิต

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

#### เรื่องที่ ๕.๕ ความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD

นางสาวศศิธรณ์ วีระไวยะ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ นำเสนอความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ประเทศไทยยื่นหนังสือแสดงเจตจำนงเข้าร่วมเป็นสมาชิก OECD ตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๖ และเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ คณะมนตรีของ OECD ซึ่งประกอบด้วย ประเทศสมาชิก ๓๘ ประเทศ มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบให้ประเทศไทยดำเนินการตามกระบวนการเข้าสู่ การเป็นสมาชิก OECD โดยประเทศไทยจะต้องดำเนินการ ๓ ส่วน ได้แก่ ๑) การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการฯ และที่เกี่ยวข้อง ๒) การจัดทำร่างบันทึกข้อตกลงเบื้องต้น และ ๓) การประเมินทางเทคนิค ซึ่งประเทศไทย มีหน่วยงานที่ดูแลคณะกรรมการ OECD ทั้งหมด ๒๖ คณะ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบคณะกรรมการนโยบายการศึกษา (Education Policy Committee: EDPC) ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษา EDPC ครั้งที่ ๓๗ และการประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์วิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา ครั้งที่ ๑๑๒ เมื่อเดือนเมษายนที่ผ่านมา ผลจากการประชุม EDPC และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ทำให้ไทยได้ข้อมูล องค์ความรู้ และความร่วมมือที่เป็น ประโยชน์ต่อการตัดสินใจ จัดทำและพัฒนานโยบายการศึกษาของประเทศที่ใช้เป็นแนวทางในการยกระดับ คุณภาพการศึกษาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศ รวมทั้งรับทราบประเด็น ระดับโลก (Global Trends) ที่เป็นแนวโน้มสำคัญที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในบริบทที่ต่างกัน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา วางแผนการดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๙ ดังนี้ ๑) การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการนโยบายการศึกษา (EDPC) ครั้งที่ ๓๘ และการประชุมคณะกรรมการ บริหารศูนย์วิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษา ภายใต้ EDPC ครั้งที่ ๑๑๓ รวมถึงเข้าร่วมการประชุม 7<sup>th</sup> Global Forum on the Future of Education and Skill 2040 ณ สาธารณรัฐสโลวาเกีย โดยทุกการประชุมดังกล่าว จะจัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๘ ๒) การจัดทำร่างบันทึกความตกลงเบื้องต้น (IM) ขณะนี้สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา โดยสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำเอกสารดังกล่าว ทั้งนี้ หากมีความคืบหน้าในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD จะรายงานให้ที่ประชุมทราบ

ในครั้งถัดไป สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงเรียนมาเพื่อโปรดรับทราบความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนประเทศไทยเข้าสู่การเป็นสมาชิก OECD

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

## เรื่องที่ ๕.๖ รายงานผลการประชุม Thailand International Conference on Education Research (ThaiCER) 2025 : The Education for the Future

รองศาสตราจารย์พร้อมพิไล บัวสุวรรณ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นำเสนอรายงานผลการประชุม Thailand International Conference on Education Research (ThaiCER) 2025 : The Education for the Future มีสาระสำคัญโดยสรุปดังนี้

การประชุม Thailand International Conference on Education Research (ThaiCER) 2025 : The Education for the Future เป็นการประชุมระดับนานาชาติที่เป็นเวทีสำคัญในการรวมนักวิจัย ผู้กำหนดนโยบาย และผู้ที่อยู่ในภาคปฏิบัติ อาทิ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มานำเสนอผลงานวิจัย การประชุมจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๗-๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันให้มีการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศในการสนับสนุนการกำหนดนโยบายและนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในบริบทจริง กิจกรรมการประชุมประกอบด้วย

๑. การบรรยายพิเศษ โดยองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development : OECD) สมาคมวิจัยการศึกษาโลก (World Education Research Association : WERA) และ College of Education, Hong Kong University ซึ่งสาระสำคัญที่ได้จาก keynote speaker มีประเด็นหลัก ๓ ประเด็น คือ ๑) การผลักดันให้งานวิจัยเป็นฐานสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพ ความเท่าเทียม และประสิทธิภาพ ไม่ใช่เพียงการตีพิมพ์ผลงานเท่านั้น ๒) การให้ความสำคัญและความร่วมมือระหว่างนักวิจัย ผู้กำหนดนโยบาย และผู้ปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นงานวิจัยที่ใช้ได้ผลจริงเพื่อนำไปเป็นฐานของการกำหนดนโยบาย และ ๓) การใช้เทคโนโลยีอย่างมีเป้าหมาย โดยเฉพาะเรื่อง Generative AI ที่ควรนำมาใช้เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้

๒. การนำเสนอผลงานวิจัยจำนวน ๔๓ ผลงาน ซึ่งมีประเด็นร่วมสำคัญของผลงานวิจัย ๒ ประเด็นหลัก คือ ๑) การบูรณาการดิจิทัลเทคโนโลยีและนวัตกรรมการสอน และ ๒) การจัดการเรียนรู้ที่อิงบริบทต่าง ๆ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะจากงานวิจัย ได้แก่ ๑) การขยายผลและสร้างความยั่งยืน เช่น การขยายผลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เป็นต้น ๒) การวัดและประเมินผลที่เฉพาะและเชิงลึก เช่น การวัดประเมินทักษะย่อยที่ลงถึงระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากกว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ในภาพกว้าง เป็นต้น และ ๓) การพัฒนาครูและการเชื่อมต่อสู่นโยบาย เช่น ความต่อเนื่องของการพัฒนาครู เป็นต้น ทั้งนี้ การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องอาศัยการเชื่อมโยงระหว่างงานวิจัย การปฏิบัติ และนโยบาย โดยมีครูเป็นปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดประชุม ๑) ประโยชน์สำหรับผู้กำหนดนโยบาย คือ มีข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับเป็นฐานคิดสู่การกำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณและการกำกับติดตามประเมินผล ๒) ประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติ คือ มีองค์ความรู้ที่เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้ มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพครู การปรับเปลี่ยนบทบาทครูจากการเป็นผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และมีกลไกในการสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมในระดับโรงเรียน และการขยายผลสู่ระดับพื้นที่และระดับประเทศ ซึ่งการประชุม ThaiCER ในครั้งนี้มี Key Messages สำคัญ ได้แก่ ๑) งานวิจัยควรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับปฏิบัติและระดับนโยบาย ๒) การวิจัยนอกจากสร้างองค์ความรู้แล้วจะต้องมีระบบการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ๓) การสร้างวัฒนธรรมความกล้าหาญทางวิชาการที่มีความกล้าหาญ

**“เรียนดี มีคุณธรรม”**

ที่จะนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ ๔) การให้ความสำคัญกับพลังของครูและชุมชนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลง และ ๕) อย่าติดหล่มของโครงการระยะสั้นแบบฉาบฉวย ทั้งนี้ สิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินการต่อไป คือ ๑) การสร้างระบบประสานเชื่อมโยงที่มีการพัฒนากลไกการเชื่อมโยงระหว่างนักวิจัย ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบาย ๒) การพัฒนางานอย่างต่อเนื่องโดยการสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ ๓) การกระตุ้น ส่งเสริม ให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงขอเสนอต่อที่ประชุมสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบผลการประชุม Thailand International Conference on Education Research (ThaiCER) 2025 : The Education for the Future

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

## ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องอื่น ๆ

### เรื่องที่ ๖.๑ ข้อเสนอการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤต

นายวีระพงษ์ อุ้งเจริญ ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสนอสรุปผลการลงพื้นที่เก็บข้อมูลผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบบริเวณพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา เพื่อจัดทำข้อเสนอการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤต มีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ในหลายมิติรวมถึงมิติด้านการศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนเพื่อช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยเร็ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ศึกษารอบแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาในภาวะฉุกเฉินในระดับสากลที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดไว้ ๔ ประการ ประกอบด้วย ๑) ความปลอดภัย การเข้าถึงและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ๒) การจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและมีคุณภาพในสถานการณ์ฉุกเฉิน ๓) การประสานงานและบูรณาการการทำงานในพื้นที่ฉุกเฉิน และ ๔) การบริหารจัดการข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการตัดสินใจ เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำข้อเสนอการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤต สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบจากความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนไทย - กัมพูชา ณ จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์ เมื่อวันที่ ๑๐-๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๘ และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๗๐ คน เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๘ ข้อค้นพบจากการเก็บข้อมูล ได้แก่ ๑) *การกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์* มีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤตในระดับพื้นที่แต่ยังขาดกรอบนโยบายภาพรวมในระดับชาติ นอกจากนั้น ความเชื่อมโยงเรื่องแผนระดับชาติ จังหวัด สถานศึกษา ยังไม่ชัดเจน โดยเฉพาะการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และหากมีคู่มือที่ชัดเจนจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น ๒) *การเตรียมความพร้อมและพัฒนาบุคลากร* ต้องการทีมสนับสนุน อาทิ นักจิตวิทยา/ที่ปรึกษา เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจ รวมถึงการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อหลายช่องทาง เพื่อรองรับการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ๓) *การจัดการเรียนการสอน* มีความต้องการหลักสูตรฉุกเฉิน/สื่อพร้อมใช้ ในกรณีที่ต้องจัดการศึกษาในศูนย์พักพิง และหากมีระบบการเทียบโอนการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนสะสมผลการเรียนระหว่างย้ายที่/หยุดชะงัก ลดการซ้ำชั้น และกลับเข้าสู่ระบบได้เร็ว ๔) *ความปลอดภัยและการคุ้มครอง* ควรเพิ่มมาตรการคุ้มครองกลุ่มเปราะบาง (เด็กพิการ เด็กยากจน) และเพิ่มพื้นที่ปลอดภัยในโรงเรียนที่ติดชายแดน (พื้นที่หลบภัย ทางหนีไฟ) ๕) *การสื่อสารและการประสานงาน* เพิ่มกลไกการรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เรียน ผู้ปกครอง ครู เพื่อใช้ในการพัฒนาแผนเผชิญเหตุในอนาคต และควรมีช่องทางการสื่อสารหลายรูปแบบ ที่สามารถเข้าถึงในพื้นที่ห่างไกลเพื่อให้รับรู้สถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนได้รับการสื่อสารข้อมูลล่าช้า ๖) *การฟื้นฟูหลังวิกฤต* ควรมีมาตรการฟื้นฟูเร่งด่วน (การเรียนเสริมทุนการศึกษา/โควตาเข้าศึกษาต่อ) และควรมีระบบการติดตามการประเมินผลการฟื้นฟู

**“เรียนดี มีคุณธรรม”**

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำข้อมูลจากการลงพื้นที่และการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นมาประมวล วิเคราะห์และจัดทำข้อเสนอการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤต ดังนี้ ๑) ควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาในภาวะฉุกเฉินระดับชาติ ที่ครอบคลุมภาวะฉุกเฉินทุกรูปแบบ ๒) ควรสำรวจสถานะถดถอยทางการเรียนรู้และสถานะจิตใจ เพื่อกำหนดแนวทางในการฟื้นฟู ๓) ควรมีมาตรการในการช่วยเหลือเยียวยา และสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่ ๔) ควรมีการกำหนดพื้นที่ฉุกเฉินทางการเรียนรู้ เพื่อให้มีเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาขอเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาเพื่อโปรดรับทราบข้อเสนอการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤต

ที่ประชุมให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ว่าที่ร้อยตรี ธนุ วงษ์จินดา เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีความห่วงใยผ่านทางท่านรองคณบดี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้สั่งการให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) เร่งดำเนินการแก้ปัญหา โดยในเบื้องต้นได้แก้ปัญหาทั้ง ๔ ข้อตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเสนอ และจัดสรรงบประมาณจำนวน ๑๐๐ ล้านบาท เพื่อแก้ปัญหาเรื่องสภาพจิตใจของนักเรียน เรื่อง Learning Loss ที่จะทำให้เด็กเสียโอกาส เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ที่จะต้องศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา มีจำนวนเท่าใด ไม่ได้เรียนกัวัน ทาง สพฐ. จัดให้มีการสอนเสริมโดยโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กทม. เปิดตัวให้เด็ก และมีการสอนเสริมให้กับเด็กในระดับชั้นอื่น ๆ นอกจากนั้น ยังมีระบบ DLTV ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงการจัดตั้งยังชีพการศึกษา

๒. กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบทั้งการประเมินสถานการณ์และการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งมีกระบวนการทำงานที่รวดเร็ว หากมีการจัดทำ Checklist รายการตรวจสอบเรื่องใดทำแล้วเรื่องใดควรเสริม จะทำให้สามารถเติมเต็มการแก้ปัญหาได้สมบูรณ์มากขึ้น

๓. คณะอนุกรรมการสภาศึกษาด้านกฎหมายมีงานวิจัยที่ได้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กต่างด้าว/เด็กไร้สัญชาติ ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎหมายคนเข้าเมือง อนุสัญญา และมติคณะรัฐมนตรี จึงขอให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาประสานหน่วยปฏิบัติทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติ

**มติ** ที่ประชุมรับทราบ

## เรื่องที่ ๖.๑ การรับรองมติการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการเสนอให้มีการรับรองมติการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ วันศุกร์ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ ในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๑ ๔.๒ และ ๔.๓

**มติ** ที่ประชุมรับรองมติการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ วันศุกร์ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ ในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๑ ๔.๒ และ ๔.๓

## เรื่องที่ ๖.๒ กำหนดการประชุมครั้งต่อไป

“เรียนดี มีคุณธรรม”

รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ เลขาธิการสภาการศึกษา กรรมการและเลขานุการ  
แจ้งกำหนดการประชุมครั้งต่อไป ครั้งที่ ๔/๒๕๖๘ ในวันศุกร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ เวลา ๐๙.๓๐ น.

มติ ที่ประชุมรับทราบ

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๓๐ น.

นางสาวจันทิมา แทนอินทร์  
นางสาวเต็มศิริ ทรงเจริญ  
นางปัทมา คำภาศรี  
นางสาวกัญญาญจน์ เมฆา  
ผู้จัดรายงานการประชุม

เลขาธิการสภาการศึกษา  
กรรมการและเลขานุการ  
ผู้ตรวจรายงานการประชุม